

Секція:
ЦІННІСНІ ЗАСАДИ ВИЩОЇ ОСВІТИ:
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Світлана КУЦЕПАЛ

*Доктор філософських наук, професор,
Полтавський юридичний інститут
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого,
Полтава, Україна
svetlanakutsepal@gmail.com*

**АКСІОЛОГІЧНЕ ЗНАЧЕННЯ SOFT SKILLS В РЕАЛІЯХ
ЦИФРОВОГО СУСПІЛЬСТВА**

У філософському дискурсі ХХІ століття змінюються уявлення про сенс життя та призначення людини, про її атрибутивні ознаки та базові компетентності для досягнення успіху як в соціальній, так і в особистісній сферах.

Людина ХХІ століття не просто має сміливість користуватися своїм розумом (І.Кант), вона повинна постійно вдосконалювати його, збагачувати та поповнювати когнітивний багаж впродовж життя, задля того, щоб розвивати та постійно вдосконалювати свої мисленнєві спроможності. Саме такий тип мислення забезпечить креативність, ініціативність, гнучкість, мобільність, тобто ті характеристики особистості, які дозволять їй швидко орієнтуватися у будь-якій ситуації як соціального, так і екзистенційного плану, адекватно реагувати на виклики бурхливого ХХІ століття.

Саме тому для людини ХХІ століття, основною цінністю якого є інтелектуальний капітал, базовими компетентностями стають «soft skills» (м'які навички), що формуються та вдосконалюються протягом життя, зокрема навички критичного мислення.

Нагальна потреба у розвитку м'яких навичок сьогодні обумовлена багатьма факторами, зокрема – активним розвитком комп'ютерних технологій та штучного інтелекту, наслідком чого стає розмивання усталеної картини світу загалом та втрата автономності внутрішнього світу людини, усвідомлення необхідності пошуку нових навичок та умінь для успішного особистісного та соціального зростання.

Рівень ефективності та успішності людини у ХХІ столітті визначається ступенем розвинутості та задіяності здатності критично мислити та оцінювати отримувану інформацію, перш ніж використовувати її. Суттєвими ознаками

критичного мислення є рефлексивність, самостійність, аналітичність, відповідальність, діалогічність.

Надзвичайно важливим є застосування критичного мислення при отриманні інформації з всесвітньої мережі Інтернет та здійснення комунікації у соціальних мережах.

Адекватна оцінка інформації, перевірка ступеню аргументованості наведених фактів убезпечить користувача мережі від хибної оцінки ситуації або поведінки й дозволить вибудувати власну стратегію поведінки, яка відповідає реальним умовам та викликам.

У структурі критичного мислення виділяються чотири рівні:

- 1) висловлення простого оцінного судження на основі безпосереднього аналізу (дослідження) предмету;
- 2) формулювання дихотомічних поглядів на розв'язання поставленої проблеми та пошук «золотої середини»;
- 3) виявлення неспроможності судження (аргументу) шляхом верифікації;
- 4) багатоплановий аналіз досліджуваного об'єкту, завдяки чому з'ясовується значущий чинник і встановлюються знехтувані чинники, а також установлюються ті умови, за яких первісно знехтуваний чинник набуває значущості, а первісно значущий навпаки, втрачає її.

Людина буде успішною та затребуваною у професійному плані, якщо засвоїть уміння аналізувати факти, навчиться продукувати ідеї та відстоювати свою точку зору, вільно володіти такими формами абстрактного мислення як дедукція, індукція, аналогія, зможе вільно та адекватно оцінювати аргументи та розв'язувати проблеми як професійного, так і соціального характеру, уникати когнітивних помилок (деформацій) та ухвалювати усвідомлені рішення.

Оволодіння навичками та інструментарієм критичного мислення для того, щоб досягнути успіху в професійній, соціальній, особистісній сферах детермінується викликами XXI століття, необхідністю виваженого аналізу життєвих ситуацій та виробничих процесів, винайдення та обґрунтування способів реалізації/захисту своїх прав у цих ситуаціях.